

Kompetencedækning i folkeskolen, 2016/2017

Resumé

På landsplan varetages 85,1 procent af timerne i folkeskolen af undervisere, som enten har undervisningskompetence i faget fra læreruddannelsen eller har opnået tilsvarende faglig kompetence igennem f.eks. efteruddannelse. Det betyder, at skolerne opfylder delmålsætningen fra folkeskolereformen om at opnå en samlet kompetencedækningsgrad på 85 % i skoleåret 2016/2017. Sammenlignet med sidste skoleår dækkes 1,9 procentpoint flere timer i folkeskolen af undervisere med kompetencer i faget.

De bedst dækkede fag er fysik/kemi, dansk, fransk, tysk og matematik, der alle har en kompetencedækningsgrad på over 90 procent. De dårligst dækkede fag er kristendomskundskab, natur/teknologi og billedkunst. Samlet set er kompetencedækningen hævet for alle fag sammenlignet med sidste år. Samtidig har netop de fag, der har den laveste dækningsgrad, oplevet de største stigninger i kompetencedækningen sammenlignet med forrige skoleår. På kommuneniveau lever 55 kommuner op til det politiske mål på mindst 85 procents kompetencedækning. Dette er en markant stigning sammenlignet med forrige skoleår, hvor 31 kommuner havde en kompetencedækningsgrad på mindst 85 procent. Samtidig har 76 af kommunerne øget deres kompetencedækning sammenlignet med sidste år.

Sammenlignet med forrige skoleår er kompetencedækningsgraden forbedret for samtlige klassetrin. Stigningen er størst for mellemtrinnet og for 10. klassetrin, hvor der er sket en forbedring af kompetencedækningsgraden på mellem 2,2 og 2,6 procentpoint. Kompetencedækningen er lavest for indskolingen (80,2-81,4 %) og højest for udskolingen (89,8-92,9 %).

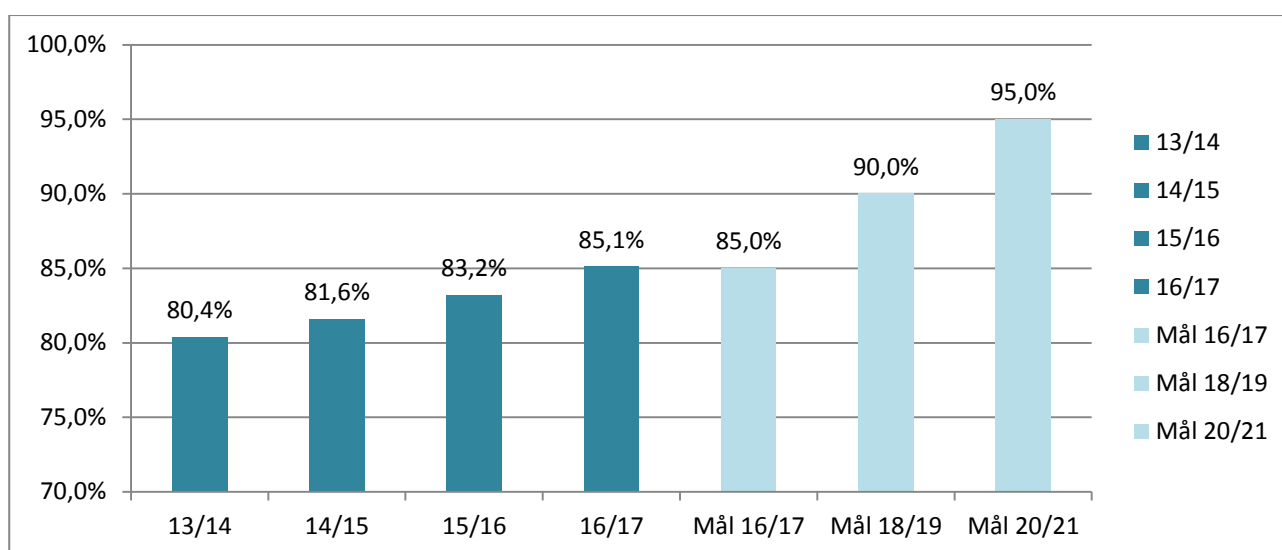
Store skoler har generelt en højere kompetencedækningsgrad end små og mellemstore skoler. På små skoler med under 250 elever er kompetencedækningsgraden 83,3 procent, mens den på store skoler med mere end 500 elever er på 85,7 procent. Alle skolestørrelser har oplevet forbedringer i kompetencedækningsgraden, men stigningen har været størst for små og mellemstore skoler.

Når man ser på udnyttelsen af lærernes undervisningskompetencer og tilsvarende kompetencer i de enkelte fag, er de kompetencemæssigt bedst udnyttede fag tysk, matematik, dansk og engelsk. Mellem 76 og 80 procent af underviserne, med kompetencer inden for disse fag, underviser også heri. De kompetencemæssigt dårligst udnyttede fag er samfundsfag, madkundskab, biologi og geografi. Her er udnyttelsen mellem 34 og 41 procent.

Målsætningen for kompetencedækningsgraden i skoleåret 2016/2017 er nået

Kompetencedækningsgraden i skoleåret 2016/2017 er på 85,1 procent¹. Hermed er den politiske delmålsætning (85 %) for skoleåret 2016/2017 nået. Det betyder, at knap seks ud af syv undervisningstimer i folkeskolen varetages af undervisere med enten undervisningskompetencer eller tilsvarende kompetencer. Der er tale om en stigning på 1,9 procentpoint fra sidste år, hvor den samlede dækningsgrad var på 83,2 procent, jf. figur 1. Fra 2013/2014 og frem til nu er der tale om en stigning på 4,7 procentpoint.

Figur 1: Samlet kompetencedækningsgrad på tværs af alle fag og 1.-10. klasse samlet, faktiske tal for skoleårene 2013/2014-2016/2017 samt politiske målsætninger for skoleårene 2016/2017, 2018/2019 og 2020/2021.

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

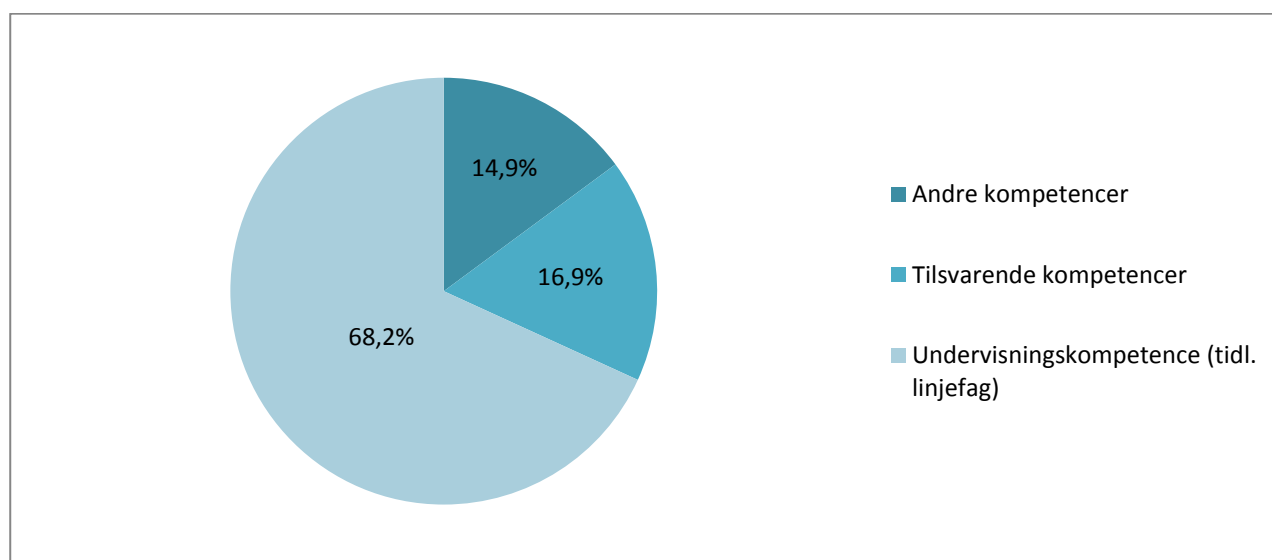
¹ Kompetencedækningen består af kompetenceniveauerne 'undervisningskompetence' og 'tilsvarende kompetencer' og er opgjort på timeniveau. Timerne er beregnet ved at gange antallet af klasser i et fag på et klassetrin med det vejledende timetal i det pågældende fag og klassetrin. I 10. klasse er der vægtet med samme timetal som i 9. klasse. De vejledende timetal fremgår af Bilag 1 i folkeskoleloven:

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=176327>

Der skelnes mellem, om underviserne har undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer, jf. figur 2. Overordnet set varetages 68,2 procent af timerne af undervisere med undervisningskompetence (tidligere linjefag), mens 16,9 procent af timerne foregår med undervisere, der har tilsvarende kompetencer. De resterende 14,9 procent af undervisningstimerne varetages af undervisere, som hverken har undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer.

Forøgelsen i kompetencedækningsgraden er sket ved, at 1,4 procentpoint flere timer varetages af undervisere med undervisningskompetence, og 0,5 procentpoint flere timer varetages af undervisere med tilsvarende kompetencer sammenlignet med forrige skoleår.

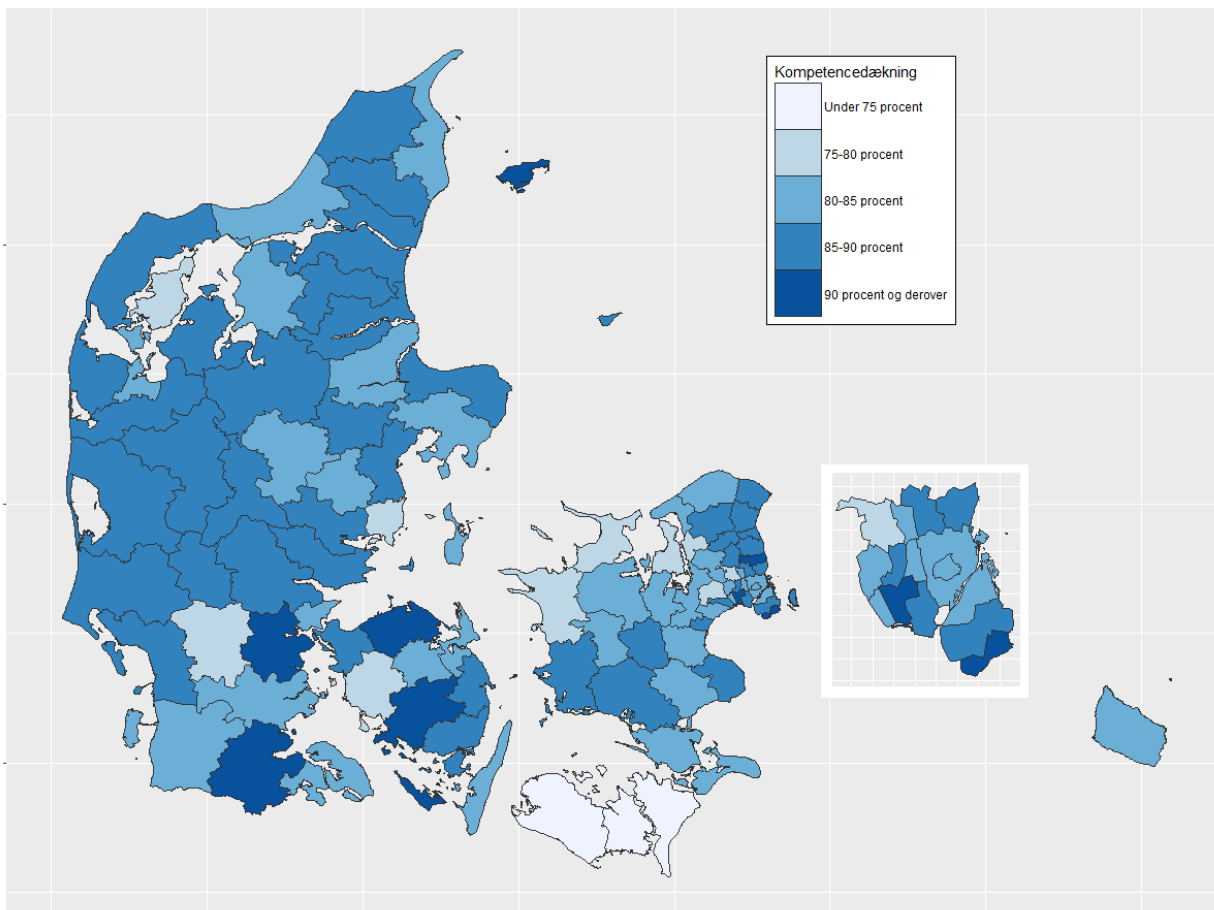
Figur 2: Fordeling af undervisningstimerne efter kompetenceniveau, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Kompetencedækningen fordelt efter kommuner

Figur 3: Kompetencedækning fordelt efter kommuner, alle fag og 1.-10. klasse samlet, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Kompetencedækningen på kommuneniveau² svinger fra 67,9 procent til 100 procent. Variationen i kommunernes kompetencedækningsgrad kan ses i figur 3. 54 kommuner ligger på eller over landstotalen på 85,1 procent, mens 45 kommuner ligger under landstotalen.

Der er totalt 55 kommuner, der har nået det politiske mål for 2016/2017 på mindst 85 procent kompetencedækning opgjort på kommuneniveau.

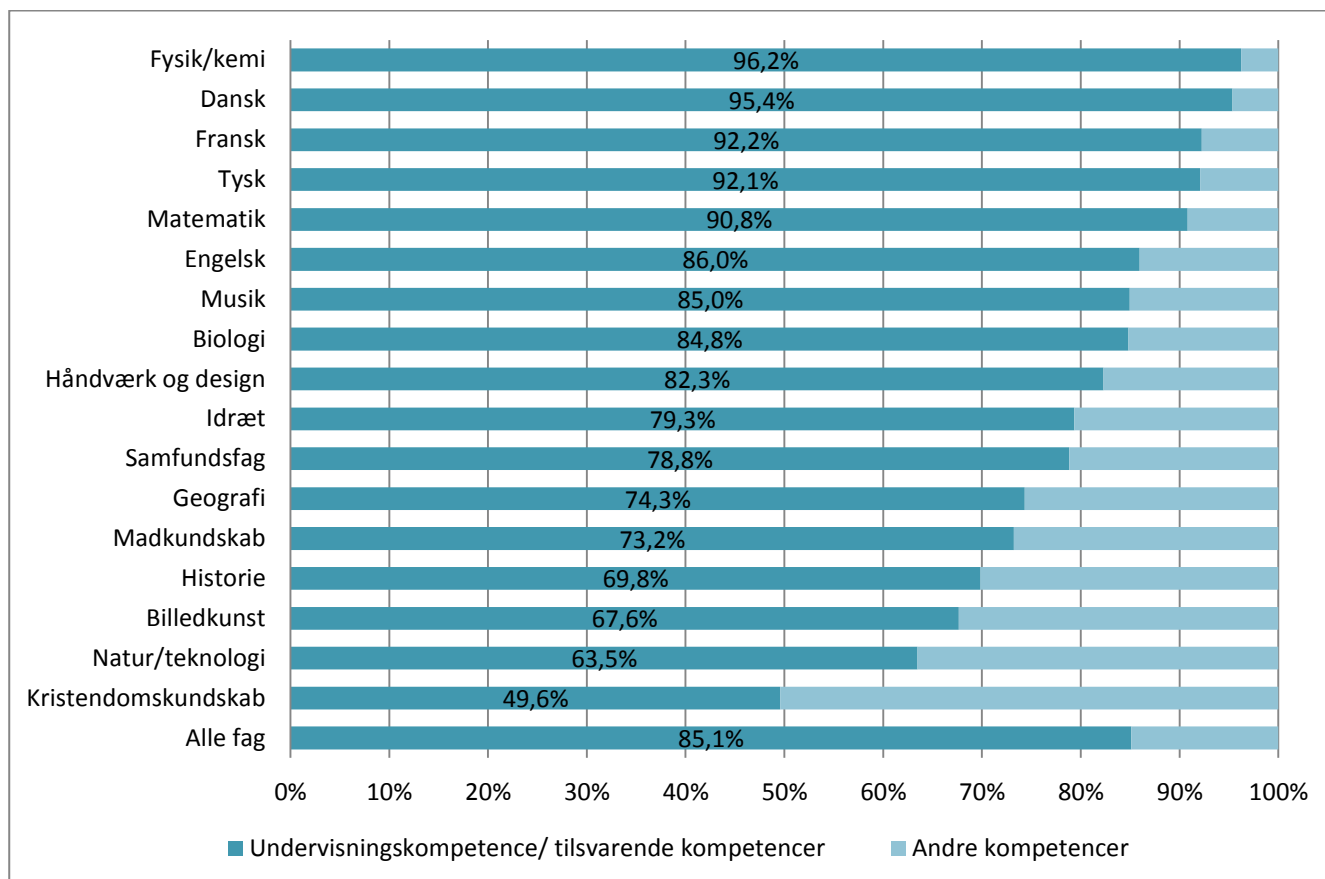
75 kommuner har øget deres kompetencedækningsgrad siden sidste år (heraf 14 med mere end fem procentpoint), mens 23 kommuner er gået tilbage (heraf 2 kommuner med mere end fem procentpoint). De enkelte kommuners kompetencedækningsgrad kan ses i bilagets tabel 3.

² I opgørelsen er Christiansø medtaget som en selvstændig kommune.

Kompetencedækningen fordelt efter fag

Figur 4 viser kompetencedækningsgraden opgjort efter fag. De bedst dækkede fag er fysik/kemi (96,2 %), dansk (95,4 %), fransk (92,2 %), tysk (92,1 %) samt matematik (90,8 pct.). Alle fem fag lå også i toppen i skoleåret 2015/2016. De dårligst dækkede fag er kristendomskundskab (49,6 %), natur/teknologi (63,5 %) og billedkunst (67,6 %). Disse tre fag lå også i bunden sidste år, men kristendomskundskab og natur/teknologi er steget pænt siden sidste år jf. Figur 5.

Figur 4: Kompetencedækning fordelt efter fag, 1.-10. klasse samlet, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

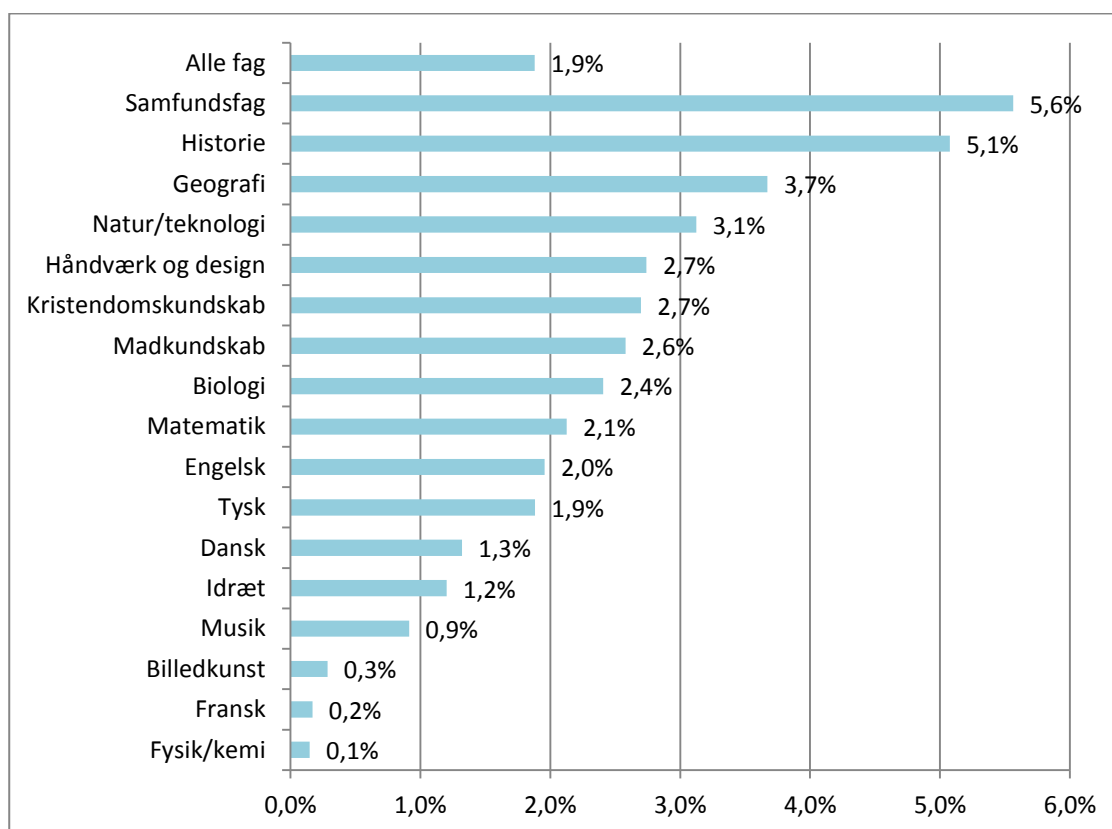
Udvikling i kompetencedækning i de enkelte fag

Kompetencedækningsgraden er øget i samtlige fag sammenlignet med sidste år.

Af figur 5 ses, at det især er i fagene samfundsfag, historie, geografi og natur/teknologi, at kompetencedækningen er blevet øget siden sidste år. I samfundsfag og historie er dækningen således øget med omtrænt fem procentpoint, mens dækningen i geografi og historie er øget med henholdsvis 3,7 og 3,1 procentpoint i forhold til sidste år.

I tre af de fire fag, hvor der har været den laveste procentvise stigning, er kompetencedækningsgraden på mindst 85 procent i forvejen og lever dermed op til delmålsætningen for dette skoleår.

Figur 5: Udvikling i kompetencedækningsgrad (procentpoint) fra skoleåret 2015/2016 til 2016/2017 fordelt efter fag, 1.-10. klasse samlet

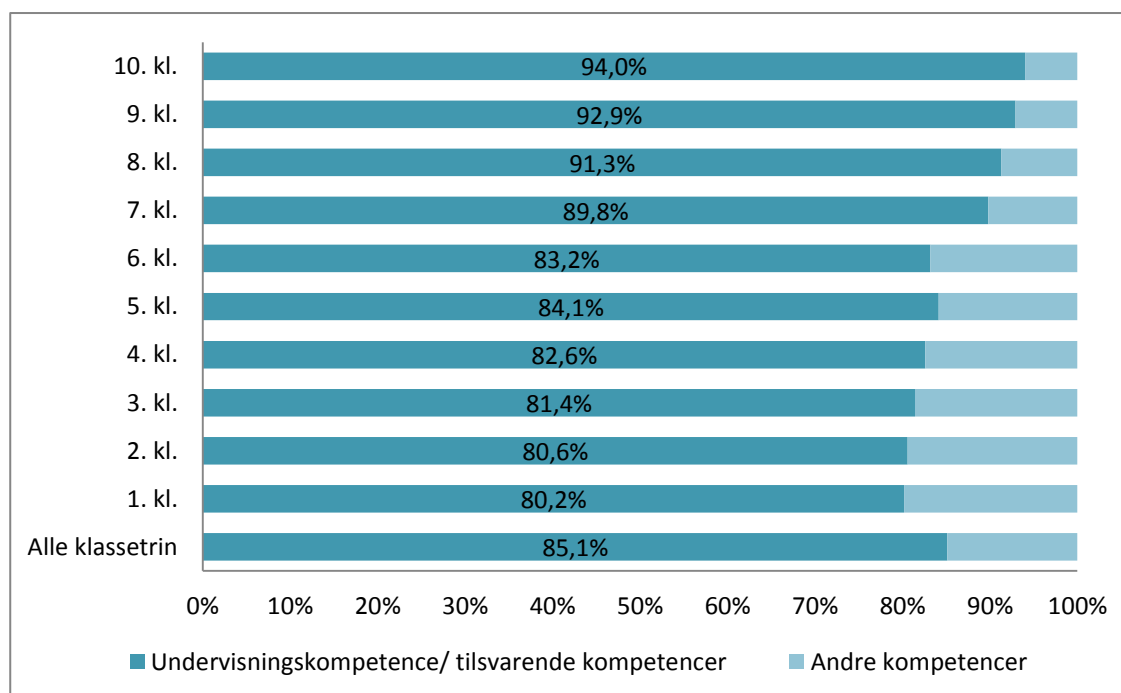

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Kompetencedækning på de enkelte klassetrin

Ser man på den samlede kompetencedækning for de enkelte klassetrin (figur 6), ligger indskoling og mellemtrin på ca. 82 procent (80,2-84,1 %), hvilket er ca. 10 procentpoint under udskolingsniveau (89,8-92,9 %). Indskolingen og mellemtrinnet lever altså ikke op til delmålsætningen om at opnå en samlet kompetencedækningsgrad på 85 % i skoleåret 2016/2017.

Figur 6: Kompetencedækning fordelt efter klassetrin, alle fag samlet, 2016/2017

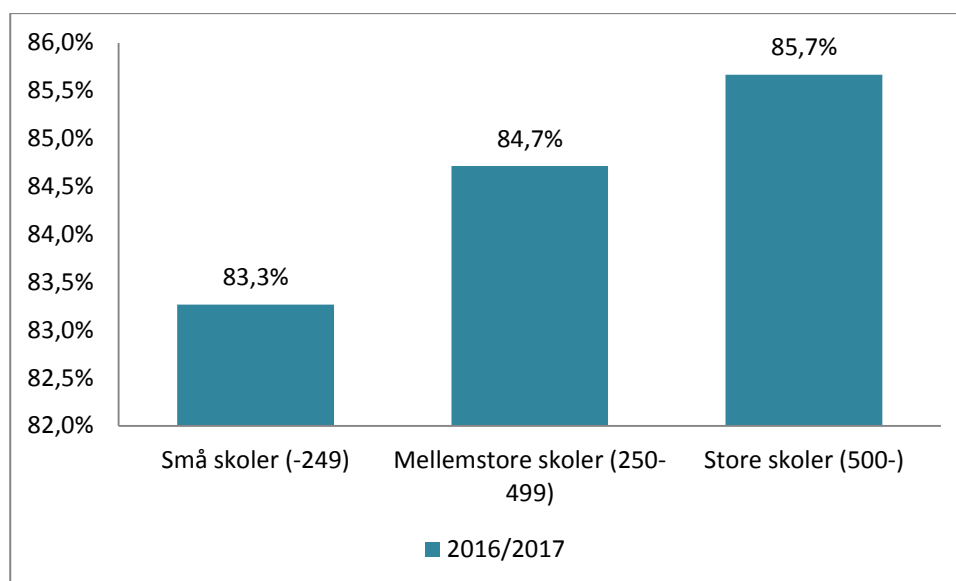

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Kompetencedækning fordelt på skolestørrelse

Store skoler med mere end 500 elever har en højere kompetencedækningsgrad end små skoler med under 250 elever og mellemstore skoler med mellem 250 og 499 elever. På små skoler er kompetencedækningsgraden 83,3 procent, mens den på mellemstore skoler er på 84,7 procent. På store skoler er kompetencedækningsgraden på 85,7 procent, jf. figur 7.

Figur 7: Kompetencedækning fordelt efter skolestørrelse, alle fag og 1.-10. klasse samlet, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

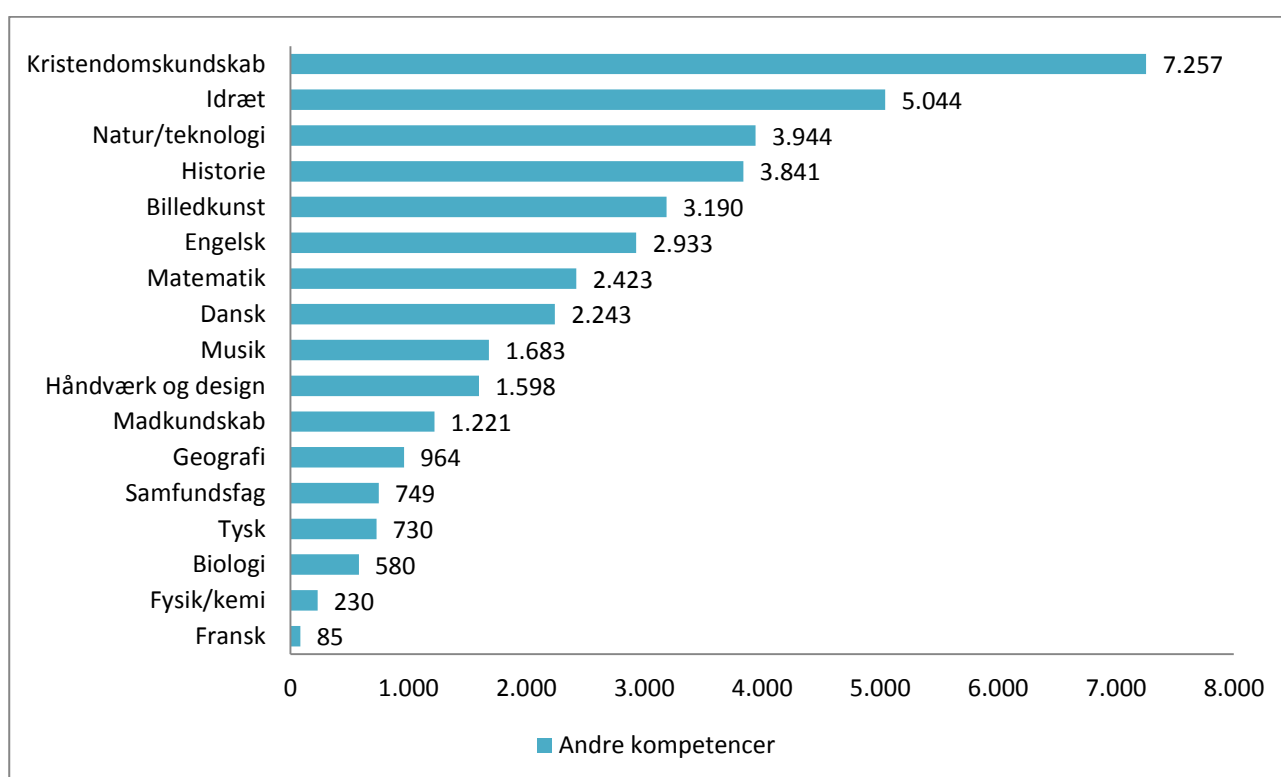
Note: "Små skoler" = Under 250 elever. "Mellemstore skoler" = 250-499 elever. "Store skoler" = 500 elever eller flere. Enkelte skoler har ikke indberettet elevtal og indgår derfor ikke i opgørelsen.

Undervisere uden undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer

Figur 8 viser hvor mange undervisere³, der underviser i et givent fag, men som *ikke* har undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer i faget. Det er primært i fagene kristendomskundskab, idræt, historie og natur/teknologi, at mange undervisere varetager undervisningen uden undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer i faget.

Det skal bemærkes, at der i beregningen ikke tages hensyn til, hvor mange timer underviserne underviser i fagene. Uanset om en underviser underviser i 10 eller 100 timer om året i et fag, registreres det som, at underviseren underviser i faget.

Figur 8: Antal undervisere som underviser uden undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer fordelt efter fag, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Note: Undersøgelsesenheden er en underviser. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* undervisere inkluderet. Alle klassetrin-fag kombinationer er medtaget i opgørelsen. Fagkoden 'børnehaveklasse' indgår dog ikke.

³ Der er tale om 'unikke undervisere', hvilket betyder, at hver underviser kun indgår én gang pr. fag, som vedkommende underviser i.

Ser man på tværs af fagene er der tale om i alt 22.651 undervisere, som mangler kompetencer i mindst et af de fag, som de underviser i (Tabel 1). Det svarer til 53 procent af de 42.757 indberettede undervisere. Hver af de 22.651 undervisere mangler i gennemsnit kompetencer i 1,7 af de fag, som de i dag underviser i for at opnå fuld kompetencedækning.

Tabel 1: Antal undervisere, som underviser uden undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer fordelt efter fag, 2016/2017 Antal

	Antal	Procent
Undervisere som har kompetencer i alle fag , som de underviser i	20.106	47 %
Undervisere som mangler kompetencer i mindst ét af de fag , som de underviser i	22.651	53 %
Undervisere i alt	42.757	100 %
Gennemsnitligt antal efteruddannelsesforløb pr. underviser, som mangler kompetencer	1,7	

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

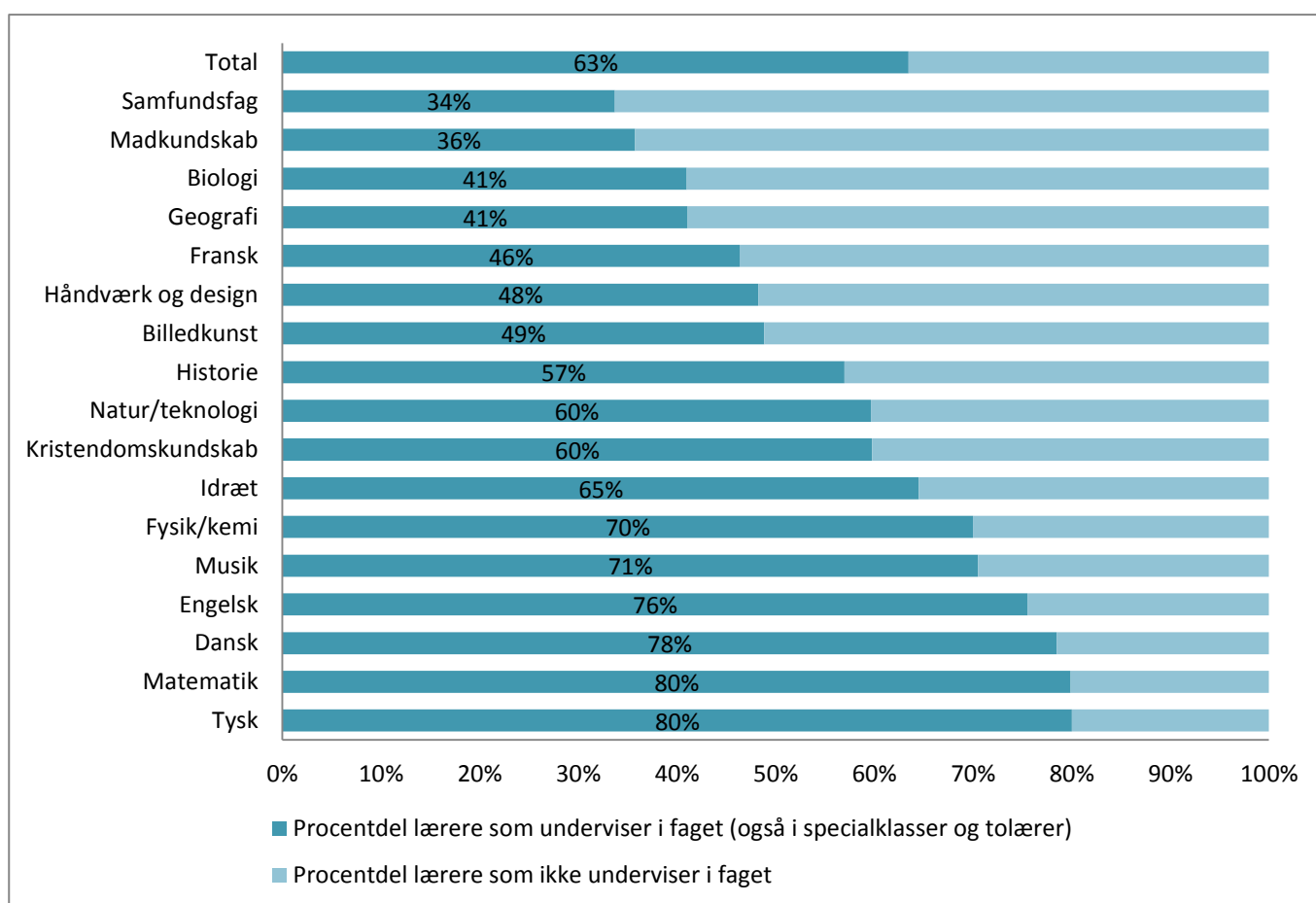
Note: Undersøgelsesenheden er en underviser. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* undervisere inkluderet. Alle klasstrin-fag kombinationer er medtaget i denne opgørelse. Fagkoden 'børnehaveklasse' indgår dog ikke. Antal undervisere er ikke omregnet til landstal.

Udnyttelse af undervisernes kompetencer fordelt på fag

Figur 9 viser undervisere med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer fordelt efter, om de underviser i faget eller ej. Af figuren ses i hvor høj grad, undervisernes nuværende undervisningskompetencer og tilsvarende kompetencer udnyttes i de enkelte fag.

Figuren er sorteret efter kompetenceudnyttelsesgrad. De kompetencemæssigt bedst udnyttede fag er tysk, matematik, dansk og engelsk. Disse fire fag lå også i toppen i forrige skoleår, og mellem 76 og 80 procent af undervisere, med kompetencer inden for disse fag, underviser også heri. De kompetencemæssigt dårligst udnyttede fag er samfundsfag, madkundskab, biologi og geografi. Her er udnyttelsen mellem 34 og 41 procent. Disse fire fag var også sidste år de fag, hvor undervisningskompetencer og tilsvarende kompetencer udnyttedes dårligst.

Figur 9: Undervisere med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer fordelt efter om de underviser i faget eller ej, 2016/2017

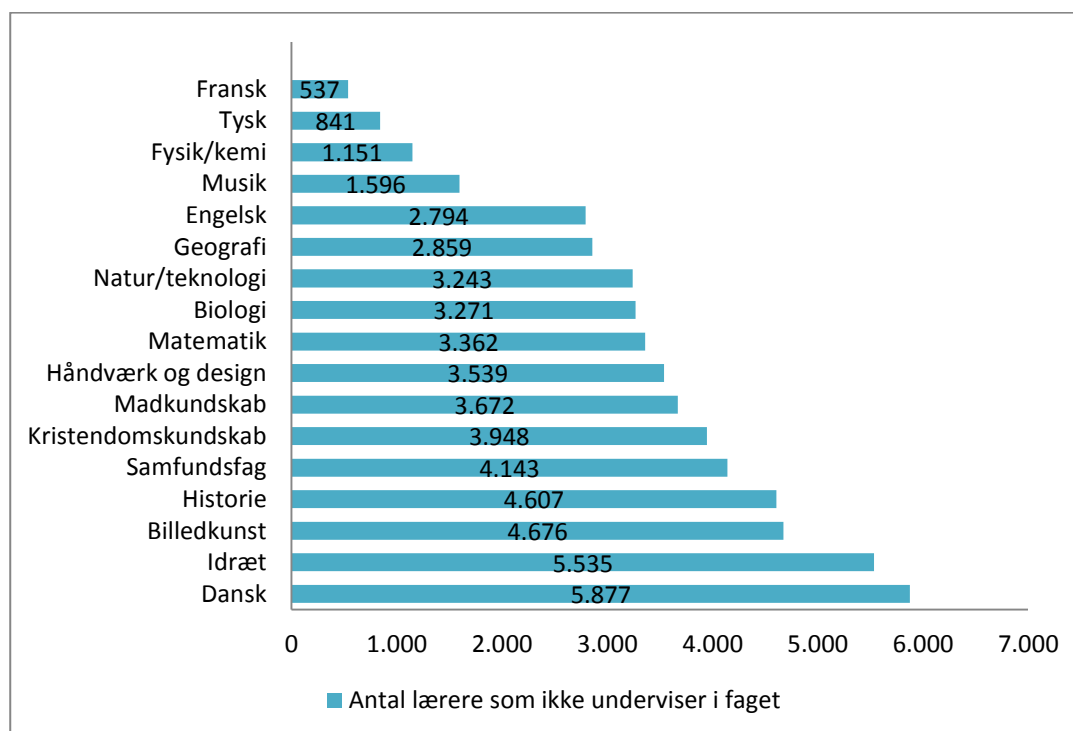

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Note: Undersøgelsen er en person med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetence. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* undervisere inkluderet. Alle klassetrin-fag kombinationer og undervisning i specialklasser er medtaget i opgørelsen. Fagkoden 'børnehaveklasse' indgår dog ikke. Uanset om en underviser underviser i 10 eller 100 timer om året i et fag, registreres det som, at underviserens kompetencer udnyttes.

Antalsmæssigt er det dog i fagene dansk, idræt, billedkunst og historie, at der er flest undervisere i "overskud", dvs. undervisere, der har undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer, men som ikke underviser i faget (figur 10). Her er der mellem 4607 og 5877 kvalificerede undervisere, som ikke underviser i faget. Færrest undervisere i overskud findes i fagene fransk, tysk, fysik/kemi samt musik. Her er der mellem 537 og 1596 kvalificerede undervisere, som ikke underviser i faget.

Figur 10: Antal undervisere med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer, som ikke underviser i faget, 2016/2017

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Fransk, tysk og fysik/kemi er de fag, hvor færrest lærere har undervisningskompetencer eller tilsvarende, men ikke underviser i faget. Samtidig ligger disse tre fag i toppen ift. kompetencedækningsgraden, og de lever allerede nu op til målsætningen for skoleåret 2018/2019 (jf. figur 4). Således er der altså inden for disse tre fag god udnyttelse af undervisningskompetencerne.

Inden for de seks fag, hvor der er flest lærere med undervisningskompetence eller tilsvarende, som ikke underviser i faget, er kompetencedækningsgraden generelt også lav. Bortset fra dansk har alle fagene en kompetencedækningsgrad, der er under 2016/2017-målsætningen (85 %), og som er under gennemsnittet.

Bilag 1: Bilagstabeller til kompetencedækning i folkeskolen, 2016/2017

Dette bilagsnotat indeholder bilagstabeller til notatet vedr. kompetencedækning i folkeskolen 2016/2017.

Tabel 2: Kompetencedækning på timeniveau fordelt efter fag, 1.-10.klasse samlet, 2016/2017

	Antal timer i alt	Undervisningskompetence (tidl. linjefag)	Tilsvarende kompetencer	Andre kompetencer	Kompetencedækning	Difference siden 2015/2016
Alle fag	18.705.960	68,2%	16,9%	14,9%	85,1%	1,9%
Billedkunst	577.770	53,7%	13,9%	32,4%	67,6%	0,3%
Biologi	320.310	66,8%	18,0%	15,2%	84,8%	2,2%
Dansk	5.425.230	79,5%	15,9%	4,6%	95,4%	1,4%
Engelsk	1.508.520	74,1%	11,9%	14,0%	86,0%	1,8%
Fransk	99.750	72,3%	20,0%	7,8%	92,2%	0,3%
Fysik/kemi	459.180	82,7%	13,5%	3,8%	96,2%	0,1%
Geografi	254.430	52,9%	21,4%	25,7%	74,3%	3,4%
Historie	832.140	55,0%	14,9%	30,2%	69,8%	4,9%
Håndværk og design	686.250	63,8%	18,5%	17,7%	82,3%	2,7%
Idræt	1.427.310	67,0%	12,3%	20,7%	79,3%	1,2%
Kristendomskundskab	700.320	28,1%	21,5%	50,4%	49,6%	2,7%
Madkundskab	449.490	54,7%	18,6%	26,8%	73,2%	2,3%
Matematik	3.309.000	70,9%	19,9%	9,2%	90,8%	2,1%
Musik	792.090	67,9%	17,1%	15,0%	85,0%	0,7%
Natur/teknologi	875.640	37,5%	26,0%	36,5%	63,5%	3,1%
Samfundsfag	253.680	56,0%	22,8%	21,2%	78,8%	5,2%
Tysk	734.850	76,8%	15,3%	7,9%	92,1%	1,8%

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Note: At have undervisningskompetence i et fag betyder, at underviseren har haft det pågældende fag som linjefag på læreruddannelsen. At have kompetencer svarende til undervisningskompetence betyder, at underviseren fx har en efteruddannelse, videreuddannelse, kompetencegivende uddannelse eller et længerevarende kursusforløb, der vurderes at give kompetencer svarende til undervisningskompetence. Skolens leder må foretage et skøn i denne forbindelse.

Tabel 3: Kompetencedækning på timeniveau fordelt efter kommuner, alle fag og 1.-10. klasse samlet, 2016/2017

	Antal timer i alt	Undervisningskompetence/ tilsvarende kompetencer	Andre kompetencer	Difference +/- siden 2015/2016
Alle kommuner	18.705.960	85,1%	14,9%	1,9%
Albertslund	99.330	84,1%	15,9%	1,0%
Allerød	118.170	88,1%	11,9%	-0,5%
Assens	158.910	79,6%	20,4%	8,1%
Ballerup	188.820	77,6%	22,4%	1,1%
Billund	108.570	85,8%	14,2%	-1,5%
Bornholm	97.080	82,5%	17,5%	0,6%
Brøndby	103.200	91,4%	8,6%	1,1%
Brønderslev	137.850	86,6%	13,4%	-1,1%
Christiansø	6.420	100,0%	0,0%	19,2%
Dragør	61.590	90,9%	9,1%	1,2%
Egedal	192.480	82,1%	17,9%	-0,5%
Esbjerg	426.840	87,4%	12,6%	3,6%
Fanø	15.240	90,0%	10,0%	-4,8%
Favrskov	215.340	89,8%	10,2%	3,0%
Faxe	116.910	84,2%	15,8%	3,3%
Fredensborg	121.710	85,1%	14,9%	-3,4%
Fredericia	159.330	84,2%	15,8%	-3,4%
Frederiksberg	244.890	87,3%	12,7%	1,3%
Frederikshavn	167.370	83,4%	16,6%	-1,4%
Frederikssund	157.950	77,5%	22,5%	0,4%
Furesø	162.960	88,9%	11,1%	1,9%
Faaborg-Midtfyn	162.540	91,8%	8,2%	6,0%
Gentofte	243.660	89,3%	10,7%	0,6%
Gladsaxe	212.760	85,8%	14,2%	6,3%
Glostrup	69.900	85,5%	14,5%	2,7%
Greve	185.520	80,1%	19,9%	2,4%
Gribskov	110.850	83,7%	16,3%	0,9%
Guldborgsund	198.570	74,8%	25,2%	2,3%
Haderslev	168.630	81,5%	18,5%	4,6%
Halsnæs	93.780	81,2%	18,8%	12,0%
Hedensted	185.460	88,3%	11,7%	2,6%
Helsingør	204.060	86,7%	13,3%	6,5%
Herlev	88.350	84,4%	15,6%	-1,9%
Herning	336.390	89,0%	11,0%	5,7%
Hillerød	184.950	88,9%	11,1%	4,4%
Hjørring	206.430	88,7%	11,3%	7,5%
Holbæk	227.040	80,7%	19,3%	-1,1%

Holstebro	219.450	85,7%	14,3%	1,4%
Horsens	304.140	87,7%	12,3%	3,0%
Hvidovre	198.420	85,9%	14,1%	2,0%
Høje-Taastrup	164.430	77,4%	22,6%	-0,1%
Hørsholm	85.440	89,0%	11,0%	1,0%
Ikast-Brande	178.920	85,1%	14,9%	-1,3%
Ishøj	71.880	89,3%	10,7%	4,3%
Jammerbugt	167.970	84,4%	15,6%	5,9%
Kalundborg	159.090	75,4%	24,6%	-5,5%
Kerteminde	81.570	83,0%	17,0%	-2,0%
Kolding	322.140	92,0%	8,0%	1,3%
København	1.149.150	83,7%	16,3%	-1,2%
Køge	228.900	82,8%	17,2%	1,0%
Langeland	39.930	82,1%	17,9%	1,3%
Lejre	110.040	84,7%	15,3%	1,8%
Lemvig	100.380	86,6%	13,4%	3,1%
Lolland	122.040	67,9%	32,1%	3,9%
Lyngby-Taarbæk	203.070	91,1%	8,9%	1,6%
Læsø	7.920	93,9%	6,1%	19,9%
Mariagerfjord	151.290	88,2%	11,8%	-0,9%
Middelfart	137.040	88,7%	11,3%	4,2%
Morsø	58.500	79,7%	20,3%	3,0%
Norrdjurs	123.210	87,9%	12,1%	-2,4%
Nordfyn	124.200	92,5%	7,5%	3,9%
Nyborg	87.150	89,0%	11,0%	4,9%
Næstved	266.760	85,5%	14,5%	-0,7%
Odder	72.720	77,3%	22,7%	1,1%
Odense	561.540	82,7%	17,3%	2,4%
Odsherred	88.620	78,9%	21,1%	4,4%
Randers	304.500	83,7%	16,3%	3,2%
Rebild	133.860	87,4%	12,6%	2,6%
Ringkøbing-Skjern	227.880	85,7%	14,3%	2,1%
Ringsted	103.380	87,3%	12,7%	5,1%
Roskilde	301.140	82,6%	17,4%	1,3%
Rudersdal	212.670	86,7%	13,3%	1,3%
Rødovre	118.410	82,4%	17,6%	1,6%
Samsø	8.370	81,7%	18,3%	-5,3%
Silkeborg	356.460	84,6%	15,4%	0,1%
Skanderborg	267.900	82,9%	17,1%	-0,6%
Skive	180.120	87,5%	12,5%	3,7%
Slagelse	246.900	86,4%	13,6%	2,3%
Solrød	89.910	86,8%	13,2%	6,8%
Sorø	103.530	84,3%	15,7%	1,1%

Stevns	58.590	85,0%	15,0%	0,1%
Struer	94.860	84,8%	15,2%	1,2%
Svendborg	191.730	87,1%	12,9%	3,6%
Syddjurs	154.050	83,6%	16,4%	1,4%
Sønderborg	244.800	82,5%	17,5%	2,4%
Thisted	169.950	85,7%	14,3%	5,1%
Tønder	113.340	80,7%	19,3%	-1,8%
Tårnby	162.270	87,8%	12,2%	1,4%
Vallensbæk	68.310	84,4%	15,6%	1,0%
Varde	199.590	86,8%	13,2%	4,9%
Vejen	181.170	79,2%	20,8%	3,1%
Vejle	382.080	86,7%	13,3%	2,1%
Vesthimmerland	140.700	83,7%	16,3%	5,2%
Viborg	374.970	86,2%	13,8%	-1,3%
Vordingborg	135.360	83,0%	17,0%	3,1%
Ærø	16.800	92,1%	7,9%	-0,3%
Aabenraa	209.550	90,3%	9,7%	0,4%
Aalborg	658.170	86,6%	13,4%	1,4%
Aarhus	968.880	86,0%	14,0%	2,5%

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Tabel 4: Undervisere som underviser fordelt efter deres kompetenceniveau i faget 2016/2017

	Antal lærere i alt	Undervisningskompetence (tidl. linjefag)	Tilsvarende kompetencer	Andre kompetencer
Dansk	22.466	16.801	3.422	2.243
Engelsk	11.172	6.837	1.402	2.933
Tysk	4.032	2.647	655	730
Fransk	547	337	125	85
Kristendomskundskab	12.890	2.953	2.680	7.257
Historie	9.654	4.418	1.395	3.841
Samfundsfag	2.725	1.377	599	749
Idræt	14.622	7.829	1.749	5.044
Musik	5.429	3.006	740	1.683
Billedkunst	7.512	3.325	997	3.190
Håndværk og design	4.797	2.305	894	1.598
Madkundskab	3.176	1.456	499	1.221
Matematik	15.137	9.622	3.092	2.423
Fysik/kemi	2.837	2.226	381	230
Geografi	2.868	1.286	618	964
Biologi	2.760	1.656	524	580
Natur/teknologi	8.572	2.585	2.043	3.944
Alle fag	131.196	70.666	21.815	38.715

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Note: Undersøgelsesenheden er en underviser. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* undervisere inkluderet. Alle klassetrin-fag kombinationer og undervisning i specialklasser er medtaget i opgørelsen. Fagkoden 'børnehaveklasse' indgår dog ikke. Uanset om en lærer underviser i 10 eller 100 timer om året i et fag, registreres det som, at underviseren underviser.

Antal undervisere er ikke omregnet til landstal. Indberetningen dækker 97,9 procent af landets folkeskoler (1.139 skoler).

Tabel 5: Undervisere med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer fordelt efter, om de underviser i faget eller ej, 2016/2017

	Antal lærere	Antal lærere som underviser i faget (også i specialklasser og tolærer)	Antal lærere som ikke underviser i faget	Procentdel lærere som underviser i faget (også i specialklasser og tolærer)	Procentdel lærere som ikke underviser i faget
Dansk	27.304	21.427	5.877	78%	22%
Engelsk	11.418	8.624	2.794	76%	24%
Tysk	4.214	3.373	841	80%	20%
Fransk	1.001	464	537	46%	54%
Kristendomskundskab	9.815	5.867	3.948	60%	40%
Historie	10.713	6.106	4.607	57%	43%
Samfundsfag	6.251	2.108	4.143	34%	66%
Idræt	15.606	10.071	5.535	65%	35%
Musik	5.412	3.816	1.596	71%	29%
Billedkunst	9.143	4.467	4.676	49%	51%
Håndværk og design	6.838	3.299	3.539	48%	52%
Madkundskab	5.716	2.044	3.672	36%	64%
Matematik	16.725	13.363	3.362	80%	20%
Fysik/kemi	3.836	2.685	1.151	70%	30%
Geografi	4.852	1.993	2.859	41%	59%
Biologi	5.545	2.274	3.271	41%	59%
Natur/teknologi	8.039	4.796	3.243	60%	40%
Total	152.428	96.777	55.651	63%	37%

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Note: Undersøgelsesenheden er en person med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetence. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er alle undervisere inkluderet. Alle klassetrin-fag kombinationer og undervisning i specialklasser er medtaget i opgørelsen. Fagkoden 'børnehave-klasse' indgår dog ikke. Uanset om en underviser underviser i 10 eller 100 timer om året i et fag, registreres det som, at underviserens kompetencer udnyttes.

Bilag 2: Metodebeskrivelse til kompetencedækning i folkeskolen, 2016/2017

Dette bilagsnotat indeholder baggrund og metodebeskrivelse til notatet vedr. kompetencedækning i folkeskolen 2016/2017.

Baggrund

Et af de centrale elementer i folkeskolereformen er at opnå fuld kompetencedækning i undervisningen. Alle undervisere skal i 2020 have undervisningskompetence fra læreruddannelsen (tidligere linjefag) eller kompetencer svarende hertil i de fag, de underviser i (se definitioner nedenfor). Målet om 'fuld kompetencedækning' i 2020 defineres mere præcist ved, at 95 procent af undervisningstimerne skal varetages af undervisere med undervisningskompetence eller kompetencer svarende til undervisningskompetence.

Det fremgår af kommuneaftalen fra 2014⁴, at kommunerne skal sikre, at kompetencedækningen i folkeskolen løbende øges. Opgjort på kommuneniveau er målet et niveau på mindst 85 pct. i 2016 (opgøres på baggrund af skoleåret 2016/2017) og mindst 90 pct. i 2018 (opgøres på baggrund af skoleåret 2018/2019). Regeringen og KL drøfter i 2019 det resterende løft til 95 pct. kompetencedækning under hensyntagen til de muligheder, de planlægningsmæssige hensyn tillader.

Kravet om fuld kompetencedækning gælder alle fag og alle klassetrin. Kravet opgøres på kommuneniveau.

Definition af undervisningskompetence, tilsvarende kompetencer og andre kompetencer

Undervisningskompetence (tidl. linjefag)	<i>At have <u>undervisningskompetence</u> i et fag betyder, at underviseren har haft det pågældende fag som linjefag på læreruddannelsen.</i>
Tilsvarende kompetencer	<i>At have <u>kompetencer svarende til undervisningskompetence</u> betyder, at underviseren f.eks. har en efteruddannelse, videreuddannelse, kompetencegivende uddannelse eller et længerevarende kursusforløb, der vurderes at give kompetencer svarende til undervisningskompetence. Skolens leder må foretage et skøn i denne forbindelse.</i>
Andre kompetencer	<i>Undervisere, som hverken har undervisningskompetence eller tilsvarende kompetencer</i>

⁴ Læs mere om kommuneaftalen vedr. fuld kompetencedækning her:

<http://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2013/06/aftale-om-kommunernes-oekonomi-for-2014/~media/Files/Nyheder/Pressemeddelelser/2013/06/KL%20aftale/Bilag%202.Fuld%20kompetenced%C3%A6kning.pdf>

Skolerne har indberettet data vedrørende kompetencedækning via deres administrative systemer i januar og februar 2017. Tallene for undervisning i fagene dækker den planlagte undervisning for hele skoleåret 2016/2017. Indberetningsform

Alle oplysninger er indberettet via skolernes administrative systemer. Styrelsen for IT og Læring (STIL) har i samarbejde med de to største leverandører på området – KMD og IST Tabulex - udarbejdet en elektronisk indberetningsfacilitet. Således kan skolerne direkte overføre stamoplysninger om de ansatte underviseres undervisningskompetencer, samt oplysninger om hvilke fag og hvilke klassetrin de enkelte undervisere underviser i. STIL har i år desuden udviklet en facilitet til manuel indtastning for de skoler, som ikke benytter et administrativt system.

Repræsentativitet

Der er udsendt invitationer til 1.111 folkeskoler⁵. I det datarensede datasæt indgår indberetninger fra 1.097 folkeskoler på hovedskoleniveau⁶ og samlet set 44.604 undervisere. Svarprocenten på institutionsniveau er på 98,7 procent.

Det skal bemærkes, at alle absolutte tal gengivet i notatet *ikke* er omregnet til landstal. Tallene dækker de skoler, som har indberettet.

Afgrænsning

I opgørelserne af kompetencedækningen indgår kun normalklasser i folkeskolen og kun undervisere, som underviser i mindst et fag i normalklasser.

Skolerne har indberettet data via deres administrative systemer i foråret 2017. Tallene for undervisning i fagene dækker den planlagte undervisning for hele skoleåret 2016/2017.

⁵ Antal folkeskoler er opgjørt som antallet af hovedskoler og institutioner uden enheder registreret i institutionsregisteret pr. 1. januar 2017.

⁶ Nogle skoler har indberettet på hovedskoler, mens andre har indberettet på afdelinger. Skolerne er bibeholdt med de institutionsnumre, som de har indberettet på.

Datavalidering

I opgørelserne af kompetencedækningen er der som udgangspunkt kun medtaget fag på klassetrin, hvor der i alt er mere end 50 klasser, som har undervisning i det pågældende fag. Tabel 6 viser alle klasse-fag kombinationer der indgår i opgørelsen af kompetencedækningen.

Børnehaveklasser er generelt ekskluderet, fordi en meget stor andel af de indberettede klasser har tilknyttet flere undervisere samtidig og pga. usikker datakvalitet.

Tabel 6 Oversigt over fag og klassetrin 2016/2017

Fagkode	Fag	Afgrænsning af klassetrin
110	Dansk	1.-10. klasse
120	Engelsk	1.-10. klasse
130	Tysk	5.-10. klasse
140	Fransk	5.-9. klasse
170	Kristendomskundskab	1.-9. klasse
181	Historie	2.-10. klasse
182	Samfundsfag	7.-10. klasse
210	Idræt	1.-10. klasse
220	Musik	1.-9 klasse
230	Billedkunst	1.-7. klasse
245	Håndværk og design	4.-7. klasse
260	Madkundskab	4.-9. klasse
310	Matematik	1.-10. klasse
320	Fysik/kemi	7.-10. klasse
330	Geografi	7.-9. klasse
340	Biologi	7.-9. klasse
350	Natur/teknik	1.-6 klasse

Kilde: Styrelsen for It og Læring.

Hvordan omregnes til timeniveau?

Tallene for undervisning i fagene dækker den planlagte undervisning for skoleåret 2016/2017. Timerne er beregnet med udgangspunkt i de vejledende timetal⁷. Rent praktisk sker beregningen ved at gange antallet af klasser i et fag på et klassetrin med det vejledende timetal i det pågældende fag og klassetrin. I 10. klasse er der ganget med samme timetal som i 9. klasse.

Ovenstående betyder, at der kan være en mindre afvigelse i de præsenterede resultater i forhold til den rent faktiske planlagte undervisning på skolerne. Afvigelsen vurderes dog at være lille og at være uden praktisk betydning, når man ser på udviklingen i kompetencedækningen over tid, da metoden er den samme fra år til år.

Hvordan håndteres flere undervisere pr. klasse i et fag?

Ved tolærerordninger og lignende kan der være indberettet flere undervisere til samme fag i en klasse. I opgørelserne af kompetencedækningen på klasse- og timeniveau indgår kun den underviser, der har haft flest timer med klassen i det pågældende fag. Hvis flere undervisere står registreret med samme antal timer i et fag i en klasse, indgår underviseren med det højeste kompetenceniveau. Hvis både timetal og uddannelsesniveau er ens, er den ene underviser udvalgt tilfældigt.

I opgørelserne på underviserniveau indgår alle undervisere uanset, om de kun underviser i få timer i et fag med tolærerordning.

Den samme underviser kan desuden være indberettet flere gange i det samme fag i en klasse. Her er underviserens timetal summeret, således at underviseren kun optræder én gang for et fag i en klasse.

Hvordan håndteres personale uden undervisning?

Personale, der ikke står registreret med undervisning i mindst ét fag, indgår ikke i opgørelserne af kompetencedækningen.

Dog gælder det for opgørelserne i Figur 9 og 10, at de også inkluderer personale, der har linjefag eller tilsvarende kompetencer, men som ikke underviser.

Hvordan håndteres personale uden undervisningskompetencer/tilsvarende kompetencer?

Personale uden undervisningskompetencer eller tilsvarende kompetencer indgår i opgørelserne af kompetencedækningen.

Dog gælder det for opgørelserne i Figur 9 og 10, at de alene bygger på undervisere, der har linjefag eller tilsvarende kompetencer i mindst ét fag.

Hvordan håndteres flere hold pr. klasse/klasetrin i et fag?

Ved holddelt undervisning er alle holdene indberettet særskilt. Ved gennemgang af holdbetegnelserne kan det konkluderes, at skolerne anvender holdbetegnelser meget forskelligt.

Eksempel 1:

Hvis fx 4a og 5a har gymnastik sammen, opretter nogle skoler to hold, fx "4a5a_drenge" og "4a5a_piger". Hvert hold er tilknyttet sin egen underviser - typisk en mand henholdsvis en kvinde.

⁷ <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=182008>

Eksempel 2:

Andre skoler opretter kun ét hold fx "4a5a_idræt" og anvender så tolærerordningen og har tilknyttet typisk en mand og en kvinde.

Ved opgørelse af kompetencedækningen ved hold er reglen, at et hold kun optræder én gang på hvert klasseniveau. Det betyder i Eksempel 1, at hold "4a5a_drenge" optræder to gange, nemlig for 4. klassesettrin og for 5. klassesettrin. Tilsvarende med "4a5a_piger". Samlet set indgår der altså fire cases (to cases med den kvindelige underviser og to cases med den mandlige underviser) med idræt på 4. og 5. klassesettrin, fordi der her er anvendt holdbetegnelser, der tydeligt adskiller drenge og piger.

Ved Eksempel 2 anvendes reglen for tolærerordning. Underviseren, som har haft flest timer med holdet, bliver tilknyttet holdet. Holdet optræder samlet set to gange - for 4. klassesettrin og for 5. klassesettrin. Samlet set indgår der altså kun to cases (enten den kvindelige eller den mandlige underviser afhængigt af, hvem der har flest timer/højest kompetenceniveau) med idræt på 4. og 5. klassesettrin, fordi der her er anvendt holdbetegnelser, der ikke adskiller drenge og piger.

Den samme problemstilling gør sig gældende ved niveaudelt undervisning med flere hold på et klassesettrin. Hvis der er anvendt unikke holdbetegnelser (fx "Tysk niveau 1" og "Tysk niveau 2"), er holdene adskilt og begge undervisere beholdt. Hvis begge hold har samme holdbetegnelse (fx "Tyskhold") men forskellige undervisere, er kun underviseren med flest timer/højest kompetenceniveau beholdt.

Ovenstående betyder, at der er en større usikkerhed ved opgørelse af kompetencedækningen ved holddelt undervisning end ved almindelig klasseundervisning.

Øvrige valideringer

- Ugyldige cpr-numre er slettet
- Den samme underviser kan stå registreret med flere kompetencer i det samme fag (men for forskellige klasser). Hvis kompetencerne er ens, er den ene blot slettet. Hvis kompetencerne er forskellige, er det højeste kompetenceniveau beholdt.
- Undervisere med kompetencer i mere end seks forskellige fag slettes, da det vurderes at være fejlindberetninger.
- Den samme underviser kan stå registreret med flere timer i det samme fag i den samme klasse. Disse timer aggregeres.

Sammenlægning af fagkoder

Følgende fagkoder er lagt sammen:

- Tysk tilbudsfag og valgfag (130+134)
- Fransk tilbudsfag og valgfag (140+144)
- Kristendomskundskab og kristendomskundskab/religion (170+171).